

**Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D.
Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici**

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

Articulus III. De modis, quibus cessat privilegium ex parte privilegiati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

eo citato: quamvis etiam probabilis sit sententia complurium docentium, ad revocationem hujus privilegii non requiritur tantam causam, quanta requiritur ad revocationem privilegii remunerativi ex iustitia, neque necessariam esse compensationem, eò quòd concedens non præsumatur voluisse se obligare sub rigorosiori titulo ad non revocandum privilegium, quam movebatur ab initio ad illud concedendum, sed iste tantum fuit titulus gratitudinis. Cui sententiæ ad stipulatur praxis Romanorum Pontificum, qui sæpius ejusmodi privilegia sine compensatione revocant. Ita docent Bail de matrim. l. 8. c. 19. Salmatic. c. 2. p. 3. n. 37 cum aliis à se relatis.

15. Ex quibus infert Castrop. cum Sanch. disp. 33. n. 13. Dispensationes ad contrahendum matrimonium in gradibus prohibitis à Summis Pontificibus concessas pro foro externo, ab iisdem non nisi iustà causâ interveniente, ac restituito pretio revocari posse.

Quæres tertio. Quis possit privilegium revocare? Certum est, si adsint requisita præmemorata, posse privilegium à concedente, vel ejus Successore revocari. Dubium est, an & quando superior privilegium inferioris, aut inferior superioris privilegium infirmare, vel revocare possit?

16. Respondeo primò. Inferior ex potestate sibi vel de jure, vel per consuetudinem concessa dispensans in lege superioris, non potest dispensationem sine causâ validè revocare. Ita Sanchez, Palao, Haunoldus, Reding. Ratio est, quia inferior sive dispensando in lege superioris, & obligationem tollendo, sive revocando dispensationem, ac obligationem reponendo, operatur ex voluntate Superioris; qui pro neutro casu concedit facultatem utendi suâ jurisdictione sine causâ: ergo sicuti inferior sine causâ invalidè dispensat; ita sine causâ invalidè revocat dispensationem.

17. Respondeo secundò. Superior non potest abique causâ validè revocare privilegium ab inferiori absolute concessum, nisi in casu, quo inferior potestatem conferendi privilegium sub tali dependentia & conditione revocabilitatis à superiore accepisset. Ita Magnif P. Petschacher loc. cit. Ratio est, quia non potest privilegiato sine causâ jus privilegii quæsitum auferri: sed si ve superior, sive inferior contulerit privilegium, privilegiatus habet idem jus: ergo non potest à Superiore sine causâ auferri.

Dixi: absolute collatum. Nam si in privilegio

inferioris adderetur conditio, donec superiori placuerit, quæ tamen non præsumitur, nisi exprimat, constat, illud etiam abique causâ validè revocari posse.

Quæres quartò. Quæ forma sit necessaria, ut revocatio habeat effectum?

Respondeo primò. Alia est revocatio privilegii tacita, alia expressa. Tacita fit factio principis, quando aliquid ordinat, & concedit, quod non potest subsistere sine revocatione privilegii in contrarium. Expressa, quæ fit verbis expressis, eaque alia generalis per terminos generales, non obstantibus quibuscumque &c. specialis, quæ specialiter revocatur privilegium in particulari. Ad expressam revocationem (exceptis casibus infra ponendis) absolute sufficit clausula generalis, revocamus, annullamus, decernimus non obstantibus quibuscumque &c.

Respondeo secundò. Non revocatur per se clausulam generalem primò privilegia onerosa, & remunerativa, ob jus tertio in vi contractus, vel quasi contractus quæsitum, quorum non præsumitur revocatio, quousque exprimat, ut tradit Suar. Sanchez, Abbas Einsidensis, alique. Neque secundò, quæ sunt corpori juris tolerata, ad quorum revocationem requiritur derogatio Constitutionum & Canonum, quorum illa naturam sapiunt. Unde pariter ut revocentur privilegia ab aliquo Generali Concilio stabilita, oportet exprimi Concilium, v. g. non obstante quacunque Constitutione in Concilio etiam generali edita; exceptio, si ex jure, vel consuetudine constet, Pontificem Constitutionibus Conciliorum & Canonum derogare velle, uti fit in dispensatione super impedimentis matrimonii. Neque tertio privilegia habentia clausulam, ut derogari non possint, nisi fiat illorum specifica mentio, tunc enim in revocatione oportet addi verba reflexiva super talem clausulam. Ex Abbate in c. cum in stantia in 6. de rescriptis, aliisque DD.

Respondeo tertio. Ut revocatio privilegii sortiatur effectum, requiritur competens publicatio. Unde si fiat per legem, talis oportet sit promulgatio, qualem exigit legis substantia; si fiat privatim, saltem intimari debet per rescriptum, epistolam, seu nuncium ad id destinatum, ut cum Sanchez & Castropal, censet Reding n. 44. Petschacher §. ultimo in fine: iste enim modus etiam in mandato observatur, ut antea vix non obtineat, quàm directè mandatario innoscatur.

ARTICULUS III.

De modis, quibus cessat privilegium ex parte privilegiati.

SUMMARIUM.

1. Quid & quocumque renuntiatio?
2. Privilegium cedens in solium privilegiati favore, amittitur per renuntiationem.
3. Non amittitur, si fit etiam in favorem tertii.
4. Ut privilegium actu & irrevocabilitè amittatur, requiritur acceptatio concedentis.
5. Ad amissionem privilegii tertio odiosi, requiritur ejus acceptatio.
6. Privilegium nemini prejudiciosum non amittitur per solum non usum.
7. Privilegia gravantia amittuntur non nisi conjuncto cum prescriptione gravanti.
8. Privilegia negativa non amittuntur per usum contrarium.
9. Potest unico actu prescribi contra privilegium.

10. *Usu contrario labefactatur privilegium quoad illum actum.*
 11. *Triplex abusus privilegii.*
 12. *Si abusus per modum conditionis dissolutiva sit inferius privilegio, amittitur privilegium post sententiam declaratoriam abusus.*
 13. *Si abusus sit contra finem privilegii, perit ipso facto.*
 14. *Per abusum regulariter amittitur privilegium post sententiam iudicis.*

§. I.

Quomodo cesset privilegium per renuntiationem?

1. **L**oquimur de renuntiatione non improprie sumpta, qualis est etiam voluntas non utendi privilegio, sed de proprie accepta, quæ est voluntaria cessio & abdicatio juris ad utendum privilegio, quæ dividitur in expressam & tacitam. De tacita & interpretativa, quæ non distinguitur à non usu vel abusu, §. sequenti; de expressa & formali hoc loco.

Quæres primò: An & quando per renuntiationem amittatur privilegium?

2. **R**espondeo. Quando privilegium solummodo respicit favorem privilegiati sine præjudicio tertii, tunc per renuntiationem potest amitti privilegium: quia sicut quilibet sua voluntate potest subire onus & obligationem, quæ prius non tenebatur, ita potest cedere juri suo, commodo & favori. ex c. ad Apostolicam, de Regularibus. l. si Judex. ff. de minoribus. l. quod favore. C. de leg.

3. **U**nde Inferes. Non valde renuntiare à persona particulari, nec proinde amitti privilegium, quod non in solius renuntiantis personæ, sed etiam in alterius, vel plurium favorem concessum est: quo fit, ut nec Clericus privilegio fori, nec Religiosus privilegio suæ Religionis, Monasterio, Communitati concessis, nec filiusfamilias sub patria potestate constitutus Senatusconsulto Macedoniano in boni publici, & parentum quoque favorem concessio valide renuntiet. ex c. si diligenti, de foro competentis. & L. cum publicum. ff. de pactis.

4. **D**ixi notanter in responsione, posse amitti privilegium; nam

Quæres secundò. Utrum requiratur acceptatio concedentis privilegium ad hoc, ut actu amittatur? Respondeo affirmative: quia quamdiu concedens privilegium ipsius renuntiationem non acceptat, moraliter & habitualiter perseverat voluntas illud conferendi: sed hæc subsistente privilegiatus semper potest illud sibi appropriare, & priorem voluntatem renuntiandi retractare: quemadmodum & donatarius manente voluntate donantis potest acceptare prius recusatam donationem, procurator constitutus, qui prius noluit acceptare mandatum, potest illud acceptare, quandocunque placuerit, si constitutus in sua permanserit voluntate; electus, qui noluit consentire electioni, adhuc potest consentire, quamdiu eligentes in sua voluntate perseverint: beneficiarius repudiata prius collatione præsentata beneficii, potest in illud consentire, permanente voluntate conferentis. per c. licet de R. P. Mezg. Schol. Tom. II.

Procuratoribus in 6. Ita Sánchez, Suarez, Reading, aliique.

Quæres tertio. An, ut per renuntiationem actu amittatur privilegium odiosum cedens in præjudicium tertii, prærequiratur acceptatio tertii, cuius interest? e. g. an, si renuntias privilegio non solvendi decimas, prærequiratur acceptatio illius, cui de jure forent solvendæ?

Respondeo, ejusmodi renuntiationem semper revocari posse, quamdiu is, in cuius favorem cedit, nondum acceptavit; eò quòd talis renuntiatio æquiparetur donationi, quæ tamdiu est revocabilis, quamdiu non fuit acceptata à donatario. ex gloss. in c. cum venissent. Verb. obruli, de eo, qui mittitur in possessionem. Sic Suarez, cit. l. 8. c. 33. Castropal, cit. p. 17. n. 6.

§. II.

Quomodo amittatur privilegium per non usum, vel abusum?

Quæres primò. Quomodo amittantur privilegia per non usum?

Respondeo primò. Privilegium, quod in nullius cedit præjudicium, uti est privilegium administrandi Sacramenta, non amittitur solum per non usum, quandocunque tempore continetur, sive fuerit, sive non fuerit occasio illo utendi. Suarez, Castropal. aliique.

Ratio est: quia usus est in libera potestate & jure utentis, libera autem omisso non præjudicat juri & potestati. Habetur in l. unus ex sociis. §. ult. de servit. rest. præd. Nec obstat in contrarium. L. ff. de nundinis, ubi statuitur, privilegia amitti per non usum, quia loquitur de privilegiis cedentibus in aliorum gravamen ac præjudicium. Unde.

Respondeo secundò. Privilegia cedentia in alterius gravamen amittuntur per non usum, quando gravatus adversus privilegiatum legitime præscribit. Suarez, Palao citati, aliique: quia actus contra privilegiatum à tertio exercitus inchoat in ipso possessionem, cui si privilegiatus intra tempus præscriptioni præfinitum non contradicat, valebit præscriptio, & perimet privilegium, quemadmodum & juri communi potest derogare.

Inferes ex dictis primò. Etiam privilegia negativa nullum gravantia, v. g. non jejunandi, non recitandi horas Canonicas, &c. non amitti per actum contrarium. Ratio est eadem, quæ de privilegio positivo; cum liberum sit privilegato, uti vel non uti suo privilegio: atqui in istis privilegiis non usus consistit in actu contrario.

Inferes secundò. Ad legitimam præscriptionem contra privilegium habens tractum successivum temporis, sufficere unicum actum contrarium non retractatum. Ita Haunold, Palao, Suarez, Petschacher cit. aliique. Ratio est: quia possessio bonæ fide inchoata, & legitimo tempore continuata parit præscriptionem contra jus: sed per unicum actum potest bonæ fide inchoari possessio, eaque quamdiu non retractatur per protestationem, vel alium actum oppositum, moraliter continuatur; ergo si elabatur tempus præscriptioni præfinitum, per unicum actum poterit præ-

prescribi contra jus & privilegium alterius. Quantum verò temporis ad prescriptionem requiratur, dicemus in Tract. de Jur. & Justitia.

20. Inferes tertio. Usu contrario labefactari privilegium habens tractum successivum solummodo quoad illum actum intra tempus prescriptionis: e. g. habens privilegium non solvendi decimas, si solvat, officit solum privilegio quoad illum actum & vicem, & verè transfert dominium illarum, quas proin sibi vendicare amplius nequit: & constat ex *l. nlr. c. de Constitut. Princip.* ubi dicitur, quòd habens privilegium non solvendi tributa, si permittat se inscribi in libro tallium gravaminum, & intra decem dies non appellet, non obinde amisit privilegium, sed talem permissionem ad summum valere ad unum actum privilegio contrarium de tributo illà vice solvendo.

Quæres secundò. Quomodo per abusum amittatur privilegium?

21. Notandum, privilegii abusum tripliciter fieri posse: primò, illud nimium extendendo ultra id, quod privilegio concessum est: secundò ex privilegio sumendo occasionem delinquendi: tertio non utendo privilegio ad finem intentum à privilegio, vel utendo ad contrarium finem, ut

si Clericus dispensatus à residentia, ut possit theodis navare operam, tempus otio terat, aut vanis negotiis sese occupet. Quo posito

Respondeo primò. Si abusus annectitur privilegio per modum conditionis dissolutivæ, ut si dicatur: *Concedo tibi licentiam vel potestatem hoc agendi, quamdiu illà non abuteris*, tunc quidem ipso facto amittitur privilegium per abusum, sed tamen post sententiam declarativam abusus, tunc enim amissio habet se tanquam poena, ideoque sequitur conditiones legis penalis, de quibus antecederet dictum.

Respondeo secundò. Si abusus tertio modo, se habeat, privilegium ipso facto expirat juxta superius dicta de cessatione privilegii per cessationem causæ finalis.

Respondeo tertio. Si primò, vel secundò modo contingat abusus, tunc privilegium non amittitur ipso facto, sed per sententiam judicis, ita quippe habetur in *c. privilegium 11. q. 3. c. ubi. dist. 74. privilegium mercerum amittere, qui concessa sibi abutitur potestate*. Hoc est, quòd merito sit à superiore privandus privilegio, qui eodem abutitur, non autem quòd sit ipso facto privatus.

DISPUTATIO XXXIX.

DE

Privilegiis Clericorum & Religiosorum.

Non pleno alveo fundimus præsentem materiam, quippe nimis amplam, quam ut Theologici Tractatus partem tantummodo expleat, jamq; à peritissimis Doctorum Doctoribus cum dignitate integris libris tractatam. Itaque delibandam potius studioso Lectori propinamus, quantum ad hujus Tractatus pleniorum doctrinam comparandam & complendam necesse visum est. Et dicimus de privilegiis applicatis ad particulare subiectum, quod in Theologica consideratione potissimum est duplex: Clericus & Religiosus. Sit proinde

ARTICULUS I.

De Privilegiis Clericorum.

SUMMARI A.

1. Quid significet Status?
2. Diviso status in Ecclesiasticum & Laicalem.
3. Ecclesiasticus dividitur in Clericalem & Regularem.
4. Status Ecclesiasticus non nisi per Ministrum Ecclesiasticum acquiritur.
5. Quinam Eremitæ sint in statu Ecclesiastico.
6. Ad statum Ecclesiasticum pertinent Ordines militares, Novitii, Moniales.
7. Religiosi in favorabilibus veniunt etiam nomine Clericorum.
8. Clericatus & Monachatus sunt juris Divini.
9. Quid sit privilegium canonis & fori?

§. I.

Quid sit status Ecclesiasticus?

1. Status absolute significat quandam permanen-

tem vivendi modum humane nature accommodatum, juxta Doctrinam D. Thomæ, 2. 2. q. 184. a. 1. ideoque libertas & servitus ad statum pertinent, non autem dignitates, quæ facile mutationem subeunt.

Est in primis Status Christianorum, qui per Baptismum ingressi sunt in Ecclesiam DEI, qui juxta S. Hieronymum relatum in *c. duo sunt. 12. q. 1. in Laicalem, & Clericalem*, hoc est, Ecclesiasticum, Laicalis ille est, qui complectitur personas streptu secularium negotiorum implicatas. Ecclesiasticus, qui complectitur personas per Ecclesiasticum ministrum ad speciale DEI servitium destinatas. Quæ destinatio vel fit per ordinationem vel deputationem. Si per ordinationem (ad hanc reducitur prima Tonsura à qua incipit Clericatus per *c. cum coningat. 11. de state. c. ex litteris. 4.*